

**Italija mora iziti
iz ozračja zmede
in beraških kom-
promisov!**

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

UREDNIŠTVO in uprava: 34131 Trst,
Ul. Capitolina 3 - Telefon 744046, 744047

DOPISNIŠTVO za goriško pokrajino:
34170 Gorica, Ulica Locchi, 2
Telefon 24-36

NAROČNINA: Letna 1000 ⁻⁻⁻, polletna 550
lir. Poštni tekoči račun: Trst 11/7000

Obnovljena izdaja - Leto XXII. - Štev. 11 (757)

TRST - 24. julija 1970

Posamezna številka 50 lir

Petnajstdnevnik
Quindicinale

Spediz. in abb.
post. Gruppo II

Kriza se zaostruje

Vladna kriza traja dalje. V zadnjih dneh so nastali novi, zelo resni zapleti. Demokratska desnica in socialdemokracija hočeta za vsako ceno nadaljevati po poti reakcije. Zaradi tega je, kot kaže, tudi v samem demokratskem vrhu nastala huda razprtija.

Socialdemokrati so objavili resolucijo, v kateri pravijo, da so bili pripravljeni sodelovati v vladi štirih strank, toda pod pogojem, da se socialisti jasno opredelijo, da prelomijo vsakršno sodelovanje s komunisti.

V omenjeni resoluciji socialdemokratsko vodstvo ugotavlja, da so socialisti svojimi stališči, zadržanjem in izbirami v vsedržavnem in perifernem okviru zastopali usmeritev, ki je v nasprotju z levo sredino. Zato je sodelovanje v vladi nemogoče. Socialdemokratsko vodstvo ugotavlja dalje, da ni možen gospodarski napredek brez politične jasnosti; da kandidat za sestavo nove vlade ni predložil jasnih političnih izbir; da zagotovitev zaposlenosti, obramba kupne moči valute, povečanje investicij zahteva disciplino; da Andreottijev program odraža napačni pristop k reševanju teh vprašanj in da se skuša izogniti bistvenim političnim vprašanjem.

Vodstvo socialistične stranke je reagiralo. Odgovorilo je socialdemokratom. V dokumentu, ki je bil objavljen v sredo je rečeno, da so stališča socialdemokratov negativna in da so predlogi, katere je postavil Andreotti, sposobni prebroditi sedanjo krizo. Socialisti so se izrekli proti vsakemu poskusu predčasne razpustitve parlamenta. Izjavili so tudi, da so pripravljeni nadaljevati sodelovanje z demokratsko in republikansko stranko.

Nemogoče je v nekaj stavkih objasniti zapletenost političnega položaja. Nemogoče tudi zato, ker se stalno spreminja.

Komunisti so negativno ocenili program, ki ga je predložil kandidat za predsedniško mesto Andreotti, saj program, ki ne upošteva volje volivcev, popuščanje pred reakcijo in kompromisi ne more zagotoviti stabilnosti, ne rešiti perečih vprašanj. Komunisti stojijo trdno na stališču, da »stranka krize« in

socialdemokracija ne moreta diktirati državljanom.

Jasno besedo so v sedanjem zapletenem političnem položaju izrekle tri največje vsedržavne sindikalne organizacije, CGIL, CISL in UIL. Poudarile so, da bi sleherni avtoritarni in konservativni poskus naletel na odločen odgovor delavcev. Potrebne so reforme, potrebna pa je tudi politična volja po uresničitvi reform.

Poslanec Andreotti se je v četrtek odpovedal poverjenemu

mandatu. S tem se je kriza še bolj zaostrila.

V četrtek je namestnik generalnega tajnika KPI poslanec Berlinguer izjavil, da zadnji razvoj vladne krize dokazuje očitne namere socialdemokratov in reakcionarnih sil DC. Te sile niso bile zadovoljne niti s koncesijami Andreottija.

Izsiljevanja je treba zavrniti. DC se mora jasno izreči. Italija mora iziti iz ozračja zmede in beraških kompromisov.

Leva sredina nasprotuje reviziji vojaških služnosti

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je pred kratkim razpravljal o problemih vojaških služnosti. Komunisti so predložili osnutek deželnega zakona, ki predvideva popolno revizijo omenjenih služnosti. Deželni odbor je nasprotoval temu predlogu in svetovalci strank, ki so zastopane v tem odboru, so glasovali proti predlogu komunistov. S tem je levosredinska koalicija še enkrat potrdila, da je vse, kar je svojčas govorila v zvezi z vojaškimi služnostmi le navadno frazarjenje in da ni imela namena zavzeti se za to, da bi to vprašanje našlo ustrezno rešitev. Da bi pa svoje zadržanje v deželnem svetu »opravičila«, je leva sredina izglasovala neko resolucijo, v kateri platonsko toži, da je škoda, ki jo povzročajo vojaške služnosti, velika, in prosi vladne oblasti, naj izvedejo potrebne reforme.

Razumljivo je, da je zadržanje demokristjanov in socialdemokratov zelo resno. Prav tako resno pa je tudi zadržanje socialistov, ki so podprli stališče prvih dveh skupin.

Kot je znano, je velik del dežele Furlanije - Julijske krajine podvržen vojaškim služnostim.

**Berite širite
podpirajte
DELO**

Dokler ne bo prišlo do revizije teh služnosti in do zmanjšanja njihovega obsega ni mogoče pričakovati prepotrebne razvoja gospodarstva, prepotrebne industrializacije, kar bi omogočilo med drugim zaposlitev domače delovne sile in bi torej zaustavilo množično izseljevanje ter postopno propadanje kmetijstva. Revizija in zmanjšanje obsega vojaških služnosti bi med drugim koristila tudi prebivalcem Slovenske Benečije.

Priznanje naziva »slovenska manjšina«

Zakon dr. Štoker: "muha enodnevnica,?"

Demokratske spletke - Doslednost komunistov - Zadrega predstavnika SSL

Malo pred koncem spomladanskega zasedanja in pred odhodom na zaslužene počitnice je deželni svet sprejel po dolgi in zanimivi razpravi zakonski osnutek dr. Draga Štoka (SSL), ki v deželno zakonodajo skuša uvesti izrecen naziv »slovenska narodna manjšina«. Za kratek, štiri- vrstičen zakonski osnutek, so glasovali svetovalci vseh strank, od socialdemokratov in demokristjanov do socialistov PSI in PSIUP, furlanskih avtonomistov, komunistov. Nasprotovali so mu očitno samo liberalci in fašisti.

»Lavoratore«, ki je izšel teden pred nami, je v svojem komentarju zapisal: »Škoda, da si ljudje ne morejo ogledati, kako potekajo seje deželnega sveta« in nadaljeval: »Slovenci bi slišali ganljive govore o njihovih pravicah iz ust demokristjanov in predstavnikov vladnih strank, kot če bi na oblasti sedeli marsovci in ne prav oni«.

Našim bralcem dolgujemo takojšnje pojasnilo: deželni svetovalci KPI so posegli v razpravo o Štokovem zakonu, bistveno pripomogli, da se je ozračje vsaj delno razjasnilo in so, kljub načelnim pridržkom, glasovali za zakon predstavnika SSL. Tovarš Bacicchi, deželni tajnik KPI, je jasno povedal dr. Štoki, ki je sedel na njegovi levisi, da nočejo komunisti ovirati »iterja« njegovega zakona in bodo glasovali zanj. Zato so tudi umaknili neki drugi svoj popravek, za kate-

rega so do konca vztrajali, kljub temu, da so mu nasprotovali prav tisti demokristjani in socialisti, ki so dan prej glasovali za Štokove štiri vrstice. Popravek tovarišev Lovrihe, Bacicchija in Baracettija je namreč enak Štokovi formulaciji...

Za kaj je pravzaprav šlo? Furlanski avtonomist Di Caporiacco je v svoji iskrenosti očital demokristjanom, in Štok opozoril na najvne utvare, da sprejemajo zakon, ki bo trajal eno samo jutro. Že naslednjega dne je namreč deželni svet razpravljal o novem zakonu o deželnem načrtovanju in spreminjal starega, nekoliko zastarelega. Toda prav slednjega je dan prej popravil Štokov zakon in zamenjal poniževalno formulacijo, po kateri smo Slovenci samo »skupnost s posebnimi interesi«, z besedilom »slovenska narodna manjšina«. Nič revolucionarnega, torej, temveč samo potrditev neoporečne resnice, da imamo Slovenci pravico, da nas imenujejo tudi v deželnih zakonih s svojim pravi imenom.

Novi zakon o deželnem načrtovanju, ki ga je predložil deželni odbor, pa je med drugim spreminjal tudi pravkar obnovljeni člen o sestavi odbora CRES, v katerem sedi Slovenec. Besedilo, ki so ga deželni svetovalci prejeli dan prej v ciklostilirani obliki, je bilo presenetljivo. 48 ur po plebiscitarnem glasovanju o Štokovem zakonu so demokristjani vsilili staro in poniževalno

formulacijo »skupnost, ki je nosilka posebnih interesov«. Besedilo je pripravila komisija, v kateri je bil tudi dr. Štoka, ki je torej za vse vedel in kljub temu molčal v prvem delu razprave.

Utvare in vzdusje občega hinavstva je, kot smo omenili, poleg naših svetovalcev, razblinil furlanski avtonomist Di Caporiacco. Jasno je pojasnil, da bo glasovanje o novem zakonu o CRES »de facto« razveljavilo Štokov zakon o nazivu »slovenska manjšina« in temu sploh ne bo treba romati v Rim, saj bi ga vlada zavrnila povsem upravičeno. Čemu bi tega ne storila, če se je proti njemu obrnila volja večine deželnih svetovalcev?

Rim ni nikoli sprejel deželnih zakonov, v katerih so se izrecno omenjali Slovenci in vprašanje je, če bo sprejel Štokov zakon ali pa če so svetovalci levosredinske večine glasovali iz drugih razlogov, obenem pa vnaprej vedeli, da ga Rim ne bo odobril in da se bo vse vrnilo na prejšnje stanje.

DC, PSU in PSI so namreč potrebovali »alibi«, da bi spravili za skupno mizo pogajanj predstavnike SSL v Trstu. Tem pa so morali nuditi nekaj, da bi slednji dokazali dobro voljo in sadove levosredinskega sodelovanja. Ni važno, če bo utvara kmalu razblinjena: medtem bi se že ustoličili levosredinski odbori v

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred kratkim so se pojavili na raznih krajih mesta fašistični napis. Nekateri še vedno sanjajo o pustolovščinah. Zgodovina jih ni spametovala. Toda motijo se, ako mislijo, da se preteklost povrne. Vsekakor pa nam tudi ti pojavi velevajo, da budno čuvamo pridobitve osvobodilnega boja

Ob 50-letnici požiga Narodnega doma v Trstu

Posledice se čutijo še dandanes

13. julija je poteklo 50 let od dneva, ki ga Slovenci ne bomo nikoli pozabili, tj. od dneva, ko so podivjane tolpe pod vodstvom zloglasnega fašista Giunte požgale Narodni dom v Trstu.

S tem zločinskim dejanjem se je konkretno začelo najbolj žalostno poglavje naše zgodovine, ki se je nadaljevalo neprekinjeno skozi celih 25 let. To poglavje se je zaključilo šele z zmago junaške partizanske vojske meseca maja 1945, s tisto zmago, ki je tudi Italiji vrnila dostojanstvo ter ji dala demokratsko republiko.

Dr. Lavo Čermelj je dogodek pred petdesetimi leti takole opisal: «Fašizem na Primorskem je v ozračju nacionalistične strasti našel najugodnejša tla in je pred italijansko javnostjo olepšal svoja teroristična dejanja proti Slovincem in Hrvatom z narodnostnimi argumenti. Prva večja teroristična akcija komaj nastalega tržaškega fašja je bil naskok na Delavski dom (v Ulici Madonnina) v Trstu 4. avgusta 1919, ko so fašistični arditii grozovito razsajali po

fašistična tolpa uničiti lokale Jadranske banke, podružnice Ljubljanske kreditne banke, Hrvatske štedionice in Splošne hranilnice. Naskočila in razbila je tudi tiskarno Edinost in srbsko pravoslavno šolo».

Naj na tem mestu zabeležimo še to: Požigu osrednjega kulturnega in političnega središča Slovencev in opustošenju denarnih zavodov in tiskarne Edinost, so sledili še požigi Narodnih domov v Barkovljah (9. septembra 1921), v Rojanu (12. novembra 1921) in pri Sv. Ivanu (12. decembra 1921) in nasilni odvzem osrednjega slovenskega središča v Gorici.

Dr. Frane Tončič, predsednik začasnega odbora za upravo Kulturnega doma v Trstu je ob petdesetletnici požiga Narodnega doma zapisal: «Cilj tega naklepnega in po tedanjih fašističnih in profašističnih organizacijah organiziranega in od tedanjih oblasti toleriranega napada na Narodni dom je bil očitno ta, da bi se z njegovim požigom izpodrežale korenine za bodoče kulturno, gospodarsko in politično delovanje naše narodne

NABREŽINA:

Priprave za postavitve spomenika padlim borcem za svobodo

Dela za postavitve spomenika padlim partizanom devinsko-nabrežinske občine zadovoljivo napredujejo. Iz Slovenije so nam sporočili, da je priznani kipar, dr. Batič, že izoblikoval veliko plamenico, ki jo bo vlila z bronasto kovino zagrebška livarna.

Odbor, ki vodi vsa dela, se tedensko sestaja. Nabiralna akcija, ki se še nadaljuje, je dala pozitivne sadove. Mnogi posamezniki so prinesli svoje prispevke na Kmečko posojilnico in hranilnico v Nabrežini ali so jih položili na sesljsko hranilnico (Cassa di Risparmio), ki sta pooblaščenici za zbiranje teh fondov.

Tudi kamnoseška dela so v polnem teku. Nabrežinski industrijci so z razumevanjem odstopili vse potrebne bloke kamna, ka-

terih skupna količina znaša približno 30 kubičnih metrov. Zaradi ogromne teže (300 stotov) teh blokov in nezadostne zmogljivosti žerjavov naletimo na velike ovire pri dviganju istih iz dna kamnoloma. Za premostitev te ovire smo morali poiskati v videmski pokrajini orjaški žerjav, ki bo opravil to delo.

V najkrajšem času bo eno izmed krajevnih gradbenih podjetij pričelo z deli za postavitve cementnih temeljev na kraju, kjer bo zgrajen spomenik.

Na zadnjih sejah odbora je bilo precej govora tudi o napisu na spomeniku. O tem zelo važnem vprašanju obstajajo različna mnenja. Ko bo prišlo do soglasja v zvezi z napisom bo sklican splošni sestanek bivših borcev, kjer bo sprejet dokončni sklep.

Da bi čimbolj slavno proslavili 25-letnico osvoboditve je bilo sklenjeno, da bo ob priliki odkritja spomenika objavljena posebna brošura z zgodovinskim opisom vseh žrtev, ki jih je do prineslo krajevno ljudstvo za osvoboditev.

Ako se ne bo kaj zataknilo, zgleda, da bomo prihodnjo jesen odkrili pričakovani in zaželeni spomenik padlim borcem, kar bo v veliko zadoščenje in ponos vsem, ki za to prispevajo in se trudijo.

A. ŠKERK

RONKE:

Občina zahteva priznanje za delež v osvobodilnem boju

Občina Ronke spada med tiste občine na Goriškem, ki so dale izredno velik delež v boju za svobodo. 425 mož in fantov je bilo v partizanskih edincah, 390 občanov so nacisti odpeljali v koncentracijska taborišča, 169 občanov je padlo v bojih, odnosno umrlo v taboriščih v Nemčiji. (V tej občini je tedaj živelo okrog 5 tisoč ljudi.)

Tej občini bi morali podeliti priznanje za žrtve in zasluge v osvobodilnem, protifašističnem in protinacističnem boju. Občinska uprava je že enkrat zahtevala priznanje, toda pristojna oblast zahteve ni vzela v poštev. Zato je občinski svet pred kratkim ponovno naslovil zadevno zahtevo na pristojno državno oblast.

OPČINE:

Še nekaj o tramvajski službi

V prejšnji številki smo objavili članek o zadevah openskega tramvaja. Članek je zbudil precejšnje zanimanje in povzročil številne komentarje. Bralci so nam kasneje objasnili še marsikaj, kar nam prej ni bilo znano. Na dan so prišle tudi razne pritožbe. Med drugim smo slišali pritožbe glede voznega reda. Splošna ugotovitev je, da sedanji vozni red ne ustreza. Tramvaj vozi v prevelikih presledkih. Npr. med 9. in 10. uro vozita samo dva tramvaja. Prav tako vozita samo dva tramvaja v času med 16. in 17. ter med 20. in 21. uro. To je odločno premašo. Tako pravijo prizadeti potniki.

Dalje so nam povedali potniki naslednje: Na odhodni postaji v Trstu «parkira» v. z., ki je stalno zaprt. Ob prihodu voza z Opčin je na ploščadi pred čakalnico velika gneča. Včasih je bilo drugače. Na enem tiru je bil voz namenjen za odhod, na drugi tir pa je privozil voz z Opčin. Potniki se niso prerivali, ker tisti, ki so bili namenjeni na Opčine so zasedli razpoložljiv voz. Radi bi vedeli kakaj je direkcija uvedla to nesmiselno novost. Dalje pripovedujejo potniki: tramvaj ska proga je na nekaterih mestih v zelo slabem stanju. Tramvajski voz se nevarno ziblje ali pa mora voziti izredno počasi. Zaradi tega traja vožnja dlje kot je trajala nekoč. Radi bi vedeli, kdaj bodo začeli progo prenavljati in do kdaj bodo rjavele tračnice na skladiščih.

Hujše jeko pride do okvare. Takrat nastane prava zmeda. Tako se je zgodilo pred dvema tednoma. Direkcija ni sposobna, da bi v takem primeru takoj prekrbela avtobuse, ki bi prepegljali potnike na cilj in ne le do semaforja ob križpotju med Vrhom in Opčinami.

Zares skrajni čas je, da bi do končno napravili red v tramvajski službi.

Prispevki za Delo

Amalija Čok je ob svojem življenjskem jubileju darovala 5.000 lir za sklad Dela.

V počastitev spomina prijateljice Olge Kreševič daruje Lina Sulli 1.000 lir za Delo.

V počastitev spomina svojega moža Jakoba, daruje Lina Sulli 1.000 lir za Delo.

Darovalkam lepa hvala!

DOLINA:

Neizpolnjene obljube

Pogostoma zasledujemo po časopisih, revijah, itd., obširne članke o napredovanju del za gradnjo tovarne «GMT». Res je, da vsa dela hitro napredujejo, saj gre za načrtno dejavnost na visoki tehnološki ravni.

V dveh tetih so zravnali zemljišče in izvozili milijon m³ materiala, zgradili so dobršen del tovarne kakor tudi ceste, železsko progo, vodovod oziroma vse kar bo služilo za «GMT». Vsemu temu nimamo ničesar oporekati. Imamo pa vso pravico pritožiti se in vprašati merodajne odgovorne činitelje, zakaj v dveh letih niso ničesar naredili v korist občanov dolinske občine in Boljuncanov še posebej?

Znano je namreč, da z začetkom del za «GMT» so uničili pokrajinsko cesto iz Boljunca proti Domju Zapreti. Važno pokrajinsko cesto v dobi ko promet narašča in ko niso ostale ceste dovolj solidne in široke, da bi zadostovale večjemu prometu, je dejanje — bi dejal — protizakonito. Od vsega začetka so nam predstavniki dveh strank levega centra kakor tudi predstavniki Ustanove za industrijsko področje obljubili, da bodo nemudoma zgradili novo cesto za Boljunc. Po dveh letih se še izgovarjajo, da nimajo na razpolago denarja. Tak odgovor je nezadovoljiv. Znano je, da je v proračunu Ustanove EZIT za letošnje leto bila predvidena vsota v dohodkih kot v stroških za gradnjo navedene ceste. Izgovor, da ni denarnih sredstev tiči v tem, da niso izdelali dokončnih načrtov ter na niso bili ti odobreni in seveda tudi ne financirani od dežele in sklada za Trst.

Iz tega očitno izhaja, da skrbijo politične in druge sile izključno za «GMT» in pozabljajo

jo na korist dolinskih občanov. Medtem ko niso zgradili nove ceste, so ostale zanemarili in pokvarili. Z gradnjo vodovoda so razkopali za mnogo mesecev cesto preko Domja in Lakotič, tako da je bila neuporabna. Ko so pa položili cevi in zasuli jarko, niso obnovili cestnega tlaka (asfalta) in dvigajo vozila oblake prahu ter so družine, ki bivajo v bližini te ceste, v veliki poletni vročini primorne držati hiše stalno zaprte.

Poleg tega gradijo železniški nadvoz in že dolgo časa enega od podpornih stebrov prav na glavni cesti. Seveda so zaradi tega, preusmerili promet izven po velikem in nevarnem ovinku ne da bi tlakovali novo traso. Ustanova za industrijsko področje je obvezna, na podlagi lastnih pravil, da postavi na svojem področju javno razsvetljavo. Na tem področju, zaradi mnogih gradbišč ovirajo promet velika in težka vozila vseh vrst tudi v večernih urah. Najprej so nam voditelji Ustanove obljubili, da bodo javno razsvetljavo postavili, zadnje čase so se premislili in sklenili, da bodo prej končali vsa dela za «GMT» in tudi ceste in šele nato postavili razsvetljavo. Vsakdo bo razumel, da rabi javna razsvetjava bolj nujno v tem času, ko so dela v teku in ceste v zelo nevarnem stanju kakor pa v bodočnosti, ko upamo, da bodo vse ovire odpravljene.

Vse te potrebe prebivalstva dolinske občine smo vedno zagovarjali in zahtevali njihovo uresničitev pri merodajnih oblasteh.

Pretekli teden smo te potrebe še enkrat energično ponovili na sestanku odbora Ustanov industrijskega področja in upamo, da bomo bili enkrat za vselej tudi uslišani.

DUSAN LOVRIHA

vsem poslopju ter močno poškodovali knjižnico, italijanski «Circolo degli studi sociali» in slovensko knjižnico Ljudskega odra. Ognjeni krst tržaškega fašja in fašizma sploh, pa je bil požig Narodnega doma v Trstu 13. julija 1920. Kot preveza za ta že prej sklenjeni in izdelani naskok je služil fašistom incident med italijanskimi mornarji in jugoslovanskimi žandarji v Splitu».

O samem požigu Narodnega doma pa je dr. Čermelj zapisal naslednje: «Iz sosednje vojašnice so pripeljali bencin, z njim polili glavne prostore, tako da je bilo velikansko poslopje v kratkem času vse v plamenih. Kraljevske straže, ki so v prvih letih po vojni opravljale službo politične policije, niso priskočile na pomoč ljudem, ki so ostali v hiši, temveč so streljale nanje. Prav tako niso nastopile proti fašistom, ko so ti preprečili, da bi gasilci gasili ogenj. Ta grozna fašistična akcija, ki je prešla v fašistično literaturo z imenom «I vespri triestini», pa se ni omejila samo na požig Narodnega doma. Ob popolni pasivnosti kraljevskih straž in orožnikov je smela

skupnosti. Kot celote, brez ozira na idejno usmerjenost njegovih pripadnikov. S tem zločinskim posegom, katerega mu so kmalu sledili razdejani in razpustitev tudi drugih naših ustanov in prepoved rabe slovenskega jezika v javnosti, je bila naša slovenska skupnost obsojena na 25-letni kulturni, gospodarski in politični molk! Če je taka obsodba za posameznika težka in grenka, je za celotno slovensko narodno skupnost v Italiji tragična in težko popravljiva. Njene posledice se občutijo še dandanes».

Ne moremo pozabiti tragedije! Ne moremo pozabiti Kalvarije. Spominjamo se neuklonljivega protifašističnega odpora in junaškega boja. Proslavljamo spomin žrtev tega odpora in tega boja. Toda to ni dovolj. Nenehno moramo čuvati to, kar smo si priborili. Zavedati se moramo, da so še potuhnjene temne sile, ki bi se v določenih okoliščinah utegnile spustiti v pusto lovščino. Prav zato je nujno, da nenehno krepimo demokratsko in protifašistično zavest najširših množic.

Priredil M. K.

Bližnji vzhod:

Nevaren vir tretje svetovne vojne

V primerjavi s časom «junjske vojne» je sedanji položaj na Bližnjem vzhodu popolnoma spremenjen. Izraelska «bliskovita vojna» se je spremenila v trajno vojno. Črte «prekinitve ognja» dejansko ni. Sueški prekop, reka Jordan, visoka planota Golan in južni Libanon so vojni poligoni. To, kar so svoj šas imenovali «operacija z omejenimi vojnimi smotri», se je razvilo v mnogovrstno vojskovanje. Na leto porabijo v ta namen vsote, ki bi zadostovale za štiri asuanske hidroenergetske kombinat. Število mrtvih in ranjenih v juniju leta 1967 postaja neznatno v primerjavi s številom žrtev sedanjih akcij. Junjska opustošenja (leta 1967) so malenkost v primerjavi s pojunijskimi.

Iluzije napadalcev

Za Izrael naj bi bil junij leta 1967 vojna vojn, zadnja vojna. Da bi bila rešena vsa poglavitna gospodarska in politična vprašanja Izraela in da bi se trajno države na območju, ki ji ne zagotovi «razširjeni» obstoj ne pripada. Toda namesto miru se je zakopala v okope še bolj morilska vojna. Namesto gotovosti je Izrael, zdaj štirikrat večji kot nekoč, dosegel negotovost. «Idealne meje», ki jih je vsilil junija 1967, so neprimerno manj varne, kakor prejšnje «nenaravne meje». Vojaški zmagi so šele zdaj sledile povečane človeške žrtve in tudi veliki izdatki za vojno. Gre za 4 milijone dolarjev na dan. Izrael se je ozemeljsko razširil in materialno obogatil. Del njegovega gospodarstva doživlja celo velik razmah. Toda, kako dolgo je mogoče vzdrževati vojno prenapenjanje moči, čeprav ga podpira tudi mogočna Amerika? Ali ni nedogledna vojna že začela povzročati njihovega bega od «črte ognja»?

Za Arabce je tako «junjska vojna» kakor tudi sedanja, nov izraz bitke med njimi kot nerazvitim svetom in Izraelom kot utelešenjem zelo razvitega kolonialnega zahoda. To je vojna proti vsiljeni neenakosti in zato se ji ne morejo izogniti. Nimajo drugega izhoda kakor odpor, ne morejo preprečiti uničevanj niti ne morejo končati te vojne, ne da bi končali neenakost. Zato se je njihov odpor, ki ga je najprej izrazil pasivni «ne», razvil v pravo izčrpavajočo vojno. Prvič je postala gverilska vojna s hkratnim vojskovanjem v rovih značilna tudi za Bližnji vzhod.

V ospredju je petrolej

Vojna proti neenakosti je prerasla na širšem področju v izpodbijanje «pridobljenih» interesov kolonialnega zahoda. Sicer pa je v tem tudi bistvo vsega tega spopada. Revolucionarni preobrati v Sudanu in Libiji, težaven vendar zanesljiv razmah palestinskega odporiškega gibanja, stabilizacija v Jemenu, nastop sodobne gverile v daljnem Dofarju na jugovzhodu Arabije, najbolj izražajo to izpodbijanje. Najhropnejše zanikanje teh «pridobljenih pravic» imperializma je morda likvidiranje britanskih in ameriških oporišč v Libiji.

V ospredje prihaja zdaj petrolej. Narodi arabskega sveta se neizprosno usmerjajo k nacionaliziranju «črnega zlata», hrbtenice neenakosti, ogrožja moči zahoda v tem delu sveta. Vse vojne na Bližnjem vzhodu so bile močna spodbuda za notranje spremembe v državah tega področja.

Noben sklep OZN o Bližnjem vzhodu od začetka vojne leta 1967 pa do danes ni bil izveden, vsi pa pomenijo obsodbo Izraela. Prišli smo do tega, da vemo vnaprej, kako bodo Združeni narodi obsodili to ali ono dejanje Izraela, da pa Izrael sklepa ne bo upošteval.

Novi položaj terja nove rešitve. Izrael je bolj kakor kdajkoli povezan z ameriško-evropskim kolonializmom. Arabske dežele, čimveč uničenj doživljajo, tem manj so pripravljene sprejeti «ameriški ali izraelski mir». Združeni narodi ne morejo rešiti vprašanja s sredstvi, ki so jih doslej uporabljali. Medtem pa ne gre več za zagato na Bližnjem vzhodu, temveč za razširitev vojne na tem področju in s tega področja. So možnosti: pripraviti Ameriko, da bi spremenila svojo politiko, razpad struktur v Izraelu, ki dajejo tej državi napadalnost in ekspanzivnost. Tako vidijo podobo svojega sveta osvobodilne sile na Bližnjem vzhodu: dosegljiv smoter, da bo odpor neposredno prizadetih narodov vztrajen in da bo pomoč vsod tistih, ki so prepričani, da pomeni ognjišče na Bližnjem vzhodu — nevaren vir tretje svetovne vojne.

Nečloveško ravnanje z jetniki na južnovietnamskem otoku Kon Son

Kon Son, ki je oddaljen od Sajgona 220 km, je letoviški kraj z lepimi morskimi plažami, toda v svetu znan predvsem po zloglasnih temnicah, ki so bile zgrajene za časa francoskega kolonializma leta 1860. To je otok, ki je seveda močno zastražen, njegove plače pa so dostopne samo južnovietnamskemu predsedniku in njegovim pajdašem. Dva člana ameriškega kongresa (parlamentar), Hawkins in Anderson, sta dobila dovoljenje, da sta smela obiskati ta otok in zapori, ki so na njem. Na poti ju je spremljal glavni ameriški svetovalec pri južnovietnamski policiji Walton. Zadeva pa ni bila tako enostavna, kajti ameriška politika sta hotela obiskati ne le otok marveč tudi ječe. «Nimate pravice, da bi zahtevali obisk tega področja. Ravnatelj zapora ne dovoljuje obiskov». Tako jima je bilo sprva rečeno. Sam Walton je dejal: «V ječi so južnovietnamski jetniki in Američani nimamo vstopa. Obisk te ječe bi pomenilo kršenje južnovietnamske suverenosti».

Kaj je pravzaprav privedlo člana ameriškega kongresa do tega, da sta zahtevala obisk na tem otoku?

Delegacija ameriških študentov je protestirala zaradi nečloveškega ravnanja s političnimi jetniki, ki so zaprti v «tigrovih kletkah», v zaporih na otoku Kon Son. In res, na svoje oči sta videla, kar so pripovedovali študentje o zaporih z najbolj nečloveškimi metodami. Videla sta politične jetnike, ki so bili pripeljeni v Kon Son «brez sodnega postopka in živeli okovani v manjhnih kletkah, dokler niso bili povsem paralizirani». Videla sta 60 «tigrovih kletk» z velikostjo 150x270 cm, pet političnih jetnikov v vsakem prostoru. Hawkins je videl tudi skladovalnice polen, ki so bila

Tajna okrožnica «TC 3-16» priročnik vojnih zločincev

Kemična sredstva za protigverilske operacije ne bodo rešila ameriških napadalcev

Branilci vojnih zločincev — ameriških oficirjev in vojakov, ki so zagrešili pokole v Song Miju in drugih vietnamskih krajih — imajo večinoma prav: olajševalna okoliščina — «pokorščina sprejetemu povelju» — ni izgovor advokatov, temveč pomeni, da obstaja višja odgovornost. S tem pa ne prenesejo, temveč razširijo obtožbo z materialnih izvajalcev pokolov na njihove neposredne poveljnike. Toda tudi «lokalni» komandanti imajo svoje «olajševalne okoliščine», ki prenašajo odgovornost drugam. Ta je v Washingtonu, v Pentagonu, v vrhovnem štabu armade, v vsej administraciji. Ne samo pokoli v Son Miju, temveč vsa ameriška vojna v azijskem jugovzhodu ima značaj razsežnosti pravega pokola. Dokazi leže že na mizi sodišča za vojne zločine; pričevanja žrtev in morilcev fotografski in kemični dokumenti; medicinske raziskave in poročila očitvecev v Vietnamu in Laosu; le-ta prihajajo direktno z azijskega jugovzhoda pa tudi iz ZDA. To so dokazi, ki jih danes

pozna skoraj ves svet. Njim pa se sedaj pridružujejo najpomembnejši dokumenti, ki prihajajo iz neoporečnega vira: na njih je podpis «Vojno ministrstvo ZDA» v obliki varljive, hladne, birokratske «Okrožnice» o urenju v tem, kako je treba izpeljevati «protigverilske operacije».

Ta tajna okrožnica je označena s šifro «TC 3-16». Njene namere so jasne. Urjenje v uporabi sredstev za nadzor nad neredi in v uporabi ognja, plina, kemičnih sredstev za «odkrivanje oseb» v protigverilskih operacijah. Ta dokument je bil izdan v aprilu 1969, vendar je prišel v roke švedskega odbora za zdravniško pomoč vietnamskemu ljudstvu šele pred nedavnim. Če iz vzamemo tehnične definicije, lahko ta dokument imenujemo, kot pravi omenjeni švedski odbor, «priročnik vojnih zločinov za vojne zločince». «Priročnik» naj bi zločince poučil, kako se je treba vojskovati v vojni, katere cilj je uničenje nekega naroda. Torej je to priročnik za genocid.

Sistemi kemične vojne, nalašč preštudirani za ubijanje, oslabilitev in izstradanje so osnova tega priročnika. «Glavni junak» teh vojnih metod je CS, tj. plin, ki je «primeren za nadzorstvo nad neredi» in ki ga je mogoče uporabiti v odprtem in zaprtem prostoru, v vseh vremenskih prilikah. V ZDA je mogoče CS uporabiti v manjših količinah, ki pa so še vedno nevarne, proti črnem in študentom; v Vietnamu in Laosu so njegove žrtve borci in civilisti. CS, beremo v «priročniku» je na odprtem terenu in v vsakem vremenu aktivnih 14 dni. Plin je mogoče razpršiti okrog «cilja» (cilj pomeni množico ljudi!) ali direktno nad njim.

Seznamimo se s tem, kar so povedali ameriški vojni dopisniki v Saigonu:

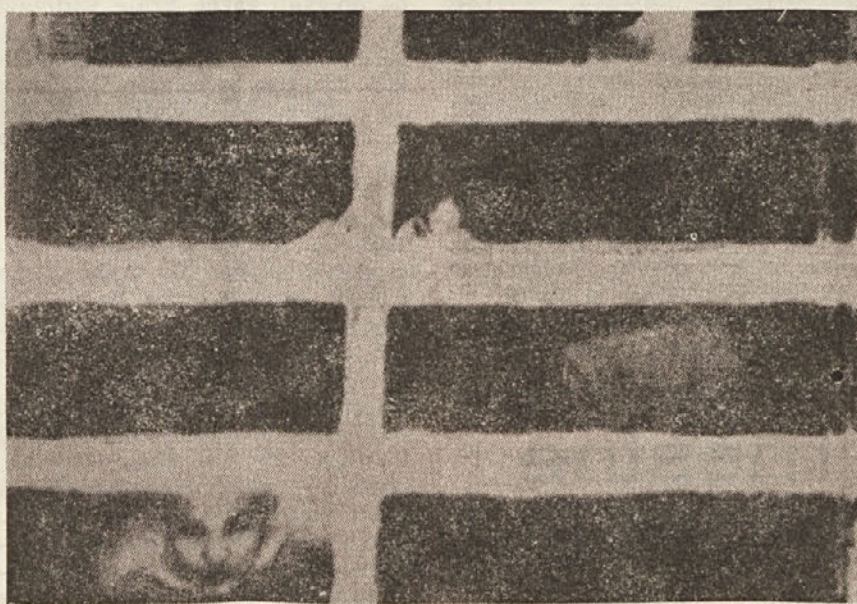
«Cilj» (to so ljudje) ali umre ali pa postane nesposoben za odhod z obkoljenega področja. V obeh primerih CS deluje smrtno.

Drugi plin, katerega izjemne lastnosti razlaga «priročnik», je «dim», kot se na splošno imenujejo različne zmesi. Med temi je «XM-52» povzročitelj dima, ki naredi gost bel oblak s pomočjo injekcije «oljne megle», katero vbrizgajo pline, izčrpane iz helikopterjevega motorja. Različne vrste «dima» uporabljajo pri «raziskavah v predorih» ali v tako imenovanih «operacijah spuščanja». Takim sredstvom se ni mogoče izogniti.

Navodila in opis novih najbolj izpopolnjenih sistemov genocida pripeljejo do «antibioloških sredstev». Osnova tovrstnega ameriškega vojskovanja v jugovzhodni Aziji, je kakodilska kislina, arzenikova sestavina, ki jo uporabljajo za uničevanje pridelkov. Ta preparat imenujejo «Agent Blue». V «priročniku» je zapisano, da je «Agens Blue» vodna razstopina in da vsebuje snov, ki nevtralizira korozijski učinek kisline. Če želite, je rečeno v «priročniku», lahko razpršite «Blue» tako kot pride iz tovarne. Preparat je priporočljiv za uničevanje pridelkov. Posebno primeren je za uničevanje sladkornega trsa, torej za velike površine. «Raziskovalci smrti» v službi ameriške vojske so gotovo mislili — tako kot je plin za «nadzor nad nemiri» v Ameriki mogoče uporabiti proti črnem in študentom in sedaj na azijskem jugovzhodu proti Vietnamcem in Laočanom, jutri pa proti Kambodžanom in Tajlandcem — ne samo na rastlinstvo v jugovzhodni Aziji, temveč tudi v Latinski Ameriki, v Afriki in v drugih krajih sveta.

Učinki uporabe ten snovi so torej: uničenje vsake oblike rastlinstva in s tem tudi živalstva, saj na obširnih, nekoč naseljenih in bujno poraslih površinah, zmanjka hrana za živino. Prebivalstvo se v najboljšem primeru izseli, če ga oblasti ne premestijo v posebne vasi, prava koncentracijska taborišča po nacističnem vzorcu. Toda to še ni vse, kajti kemična sredstva, ki jih omenja «priročnik» so znana tudi kot povzročitelj sterilnosti.

Ob koncu tega surovega pregleda «priročnika» za genocid naj omenimo, čeprav je skoraj nepotrebno, da kljub tolikšni popolnosti ameriškega vojnega aparata za pokole, vietnamski partizani zadajajo okupatorju hude udarce. To pač pomeni, da tudi genocidne tehnike ne morejo biti kos ljudstvu, ki je trdno odločeno braniti svojo neodvisnost. Tako lekcijo so pred 25. leti dali evropski narodi nacizmu!

«Tigrove kletke» v južnovietnamskih zaporih na otoku Kon Son. V teh zaporih zelo strahovito ravnaajo s političnimi jetniki, ki so bili pripeljeni na otok ne da bi bili prej sojeni ali obsojeni. Ameriška oblast pravi, da se ne more vmešavati v notranje zadeve južnovietnamske oblasti, toda v zloglasni mučnici na otoku Kon Son je tudi dvanaest Američanov, pet svetovalcev in osem vojakov

naložena pred «tigrovimi kletkami», ker je ravnatelj zaporov skušal zakriti resnico pred nepričakovanimi obiskovalci. Južnovietnamska administracija je namreč na vse načine poskušala, da bi zavedla ameriške obiskovalce, toda oba sta videla živo apno nad jetniškim prostorom ter ugotovila, da mečejo to apno na okovane jetnike.

«Videl sem najstrašnejše prizore v svojem življenju», je pripovedoval novinarjem Hawkins. «Jetnike so pustili umirati od glada, pogosto tudi brez vode, tako da so pili pastni urin. Posode z živim apnom so bile nad «tigrovimi kletkami» in čuvarji so ga metali, kadarkoli so slišali proteste političnih jetnikov».

Vodič, ki je spremljal člana

ameriškega kongresa na zloglasnem otoku, je pozneje pripovedoval novinarjem, da je na Kon Sonu približno 10.000 političnih jetnikov, medtem ko je v «tigrovih kletkah» 500 jetnikov. Te «kletke» so pravzaprav majhne pregraje iz kamna. V vsakem prostoru je do pet oseb. Lačni so, pretepeni in brez zdravil».

Podobne stvari je pripovedovalo tudi pet študentov, ki so bili izpuščeni iz omenjenega zloglasnega zapora. «Hrana je bila takšna, da bi raje jedli žive insekte. Ko smo zahtevali boljšo hrano, so začeli metati med nas živo apno. V zaporu je približno 1000 policajev, ki pretepajo jetnike».

Eden izmed šefov jetnišnice je takole pojasnil zakaj nečloveško (Nadaljevanje na 4. strani)

25. julij

25. julij, obletnica padca fašističnega režima v Italiji, je dan, ki se ga vsi protifašisti in demokraciji z zadovoljstvom spominjajo. S posebnim zadovoljstvom se ga spominjamo mi Slovenci, saj nam je na ta dan, leta 1943 zasijala nova doba, znanka toliko pričakovane rešitve iz okov, v katere nas je bil uklenil fašizem.

Letos ima 25. julij še poseben pomen, saj je še bolj kot prejšnja leta občutena nevarnost novih pustolovščin. Fašizem je bil namreč poražen kot vladajoči režim, toda fašisti so se potuhlili in sile, ki so jih podpirale in jih še podpirajo, so vedno močne.

Se bolj kot v preteklosti je potrebna krepitev protifašistične enotnosti in odločnosti po nadaljevanju boja za dokončen in popoln poraz vseh temnih sil, ki pretijo, da bi nas ponovno pahnili v suženjstvo.

Ob letošnjem 25. juliju so združena protifašističnih in odporniških organizacij v Trstu objavila poseben proglas, v katerem pozivajo vse partizane, bivše politične jetnike, internirance in svoje padlih, naj budno čuvajo pridobitve težkega boja za svobodo.

Festival Dela v Doberdobi

Preteklo soboto, nedeljo in ponedeljek je bil v Doberdobi festival Dela. Festival je uspešno potekel. Osrednja prireditev je bila v nedeljo popoldne. Nastopila je folklorna skupina Kulturno-umetniškega društva Student z Reke. Izvajala je znane ljudske plesne in pesmi.

O pomenu festivala tiska in o sedanjem političnem položaju v državi sta na zborovanju, ki je bilo v nedeljo popoldne, govorila pokrajinski svetovalec Jože Jarc in deželni svetovalec Fulvio Bergomas.

Tovarišem iz Doberdobi, ki že več let zaporedoma prirejajo festivale Dela in ki se nesebično trudijo za to, da te svojevrstne prireditve lepo uspejo, gre iskreno priznanje.

Problemi mestne avtobusne proge št. 7

Tržaška občinska svetovalka J. Gerbčeva zahteva takojšnjo rešitev vprašanj osebja

Prvega julija je bila uvedena nova mestna avtobusna proga, ki je označena s številom 7. Pravzaprav ne gre za »novo« progo, saj so na relaciji: Trg Oberdan-Greta-Rumena hiša že prej vozili avtobusi privatnega podjetja.

O vprašanju te avtobusne proge se je mnogo govorilo tudi v občinskem svetu. Mnogokrat je bila prikazana potreba da bi ta proga prešla pod občinsko podjetje Acegat.

Govorilo se je in se še govori tudi o podaljšanju te proge vsaj do Cjakov. Na tem področju so namreč nastala nova naselja.

S tem aktualnim problemom je občinska svetovalka Jelka Gerbec seznanila pristojnega občinskega odbornika. Naša tovarišica je poudarila, da prebivalci področja od Rumene hiše do Mitnice nimajo ustrezne avtobusne povezane z mestom in da je ta povezana tenibolj potrebna tudi zato, ker tam ni niti prodajaln in da avtobusi na progi Trst-Prosek vozijo s prevelikimi presledki.

Folklorna skupina kulturno umetniškega društva Tine Rožanc iz Ljubljane, ki bo sodelovala na osrednji prireditvi festivala Dela v Dolini, v nedeljo 2. avgusta popoldne, je poznana ne le v Sloveniji in Jugoslaviji marveč tudi v mnogih deželah Evrope. Kjerkoli je nastopila, je bila hvaležno sprejeta. Hvaležno jo bodo sprejeli tudi v Dolini. Skupina Tine Rožanc bo izvajala slovenske plesne z Gorenjske, iz Bele Krajine in Prekmurja, hrvaške plesne, albanski ples imenovan »Sota«, starodavni splet plesov iz srbskega mesta Vranje in slovite makedonske plesne

Ogorčenje na Krasu

O zaščiti Krasa se je že mnogo govorilo. Ljubitelji narave se zavzemajo za to, da bi kraško krajino zaščitili. V načrtu je tudi odobritev posebnega zakona o zaščiti Krasa ali o takojimeno- vanih »rezervatih«. Toda, žal, kraška krajina spreminja svoje naravno lice. Vsa prizadevanja tistih, ki v resnici hočejo zaščititi Kras, so neuspešna.

Mnogo se govori in piše tudi o snagi. Toda snage dejansko več ni. Niti na kraških gmajnah je ni. Kamor koli greste, zapazite raznovrstne odpadke, s katerimi se čisto burja poigrava.

Najhuje pa je pri Trebčah. Tam je tržaška občina že pred mnogimi leti namestila smetišče. Nastale so gore smeti, iz katerih se širi neznosen smrad, ki je okužil ne le bližnjo okolico temveč sega daleč naokoli, preko Opčin in Proseka, sega celo do Zgonika in, kot pravijo, včasih tudi do Sosljana. Kras, ki je bil nekoč na glasu zaradi čistega in zdravega zraka, je torej okužen.

O smetišču pri Trebčah se je že mnogo razpravljalo. Tisk je posvetil temu problemu dolge stolpce gradiva. Mestni svet se je že mnogokrat ukvarjal s tem problemom. Občinski svetovalec, posebno komunisti, so že večkrat odločno zahtevali odstranitev smetišča pri Trebčah; zahtevali so, naj se neke druge zgradijo naprave za sežiganje smeti. Že pred mnogimi leti je mestna občinska uprava zagotovila, da bo rešila to vprašanje. Znano je, da so predstavniki mestne občine obiskali razne kraje v državi in tudi v tujini, kjer so proučevali problem uničevanja odpadkov. Končno je bil sprejet sklep, da bodo zgradili krematorij. Toda lahko še enkrat ponovimo da bo pot od sklepa pa do njegove uresničitve dolga in zapletena. In medtem se gore odpadkov pri Trebčah večje in več se tudi okuženje zraka. Na Opčinah na primer še ne pomnijo, da bi kdaj v preteklosti, zlasti v večernih urah, vdihavali tako smrdljiv zrak kot ga vdihavajo letos. V toplih in mirnih večerih se nad Opčinami zgrne pravcati oblak. Tedaj je treba zapreti okna. Opčine, kot je znano, so letovišarski kraj. Domačini si precej opomorejo s tem, da oddajajo sobe gostom. V preteklosti so tudi gostilničarji in kavarnarji imeli v poletnem času mnogo gostov. Letos je drugače. V večernih urah so Opčine kot izumrlo naselje. Mize in stolice pred javnimi lokali samevajo. Razumljivo. Toda občinska uprava še naprej odlašala.

Toda ne le smrad temveč tudi škodljivi mrčes in najrazličnejša zalega se širi iz smetišča pri Trebčah. Gre za velikansko zalego podgan. Pojavile so se ba- je tudi kače, kakršnih na tistem področju prej ni bilo.

Pretekli teden je bil na Opčinah širši sestanek komunistov. Na tem sestanku so tovariši med drugim razpravljali tudi o pe-re-rih komunalnih zadevah. Tudi o zadevah zaščite kraškega področja in o javni snagi. Odločno so podprli predlog, da je treba napraviti vse kar je mogoče zato, da bo mestna občina čimprej sprejela ustrezne ukrepe za sanacijo in za razkuženje Krasa. Ta problem, tako so tovariši poudarili, ne more in ne sme trajati v nedogled. Tiste, ki so odgovorni za to, je treba prisiliti, naj čimprej sprejmejo potrebne ukrepe.

Nadaljevanje

Zakon dr. Štoke

(S prve strani)

tržaški občini, pokrajini in tudi v devinsko-nabrežinski občini.

Od tod oster in načlen nastop komunistov: v komisiji so zahtevali, naj se sprejme poleg razprave o Štokovem zakonu tudi razprava o popravku KPI k spremembam o načrtovanju. Na ta način, in samo tako, bi izraz »slovenska narodna manjšina« bil sistematično vključen v stari (Štoka) in novi zakon o načrtovanju (Bacicchi, Lovriha).

Načelno zahtevo komunistov je dr. Štoka označil, z dobršno mero pristranosti in slabe vere, za »obstrukcionizem«, obenem pa v isti sapi hvalil deželni odbor, ki mu je preko deželnega odbornika Stopperja (DC) postavljaj polena pod noge.

Nesmiselne obtožbe je tov. Lovriha zavrnil že v začetku svojega posega, v katerem je orisal spletke deželne večine, da bi zakon ne trajal dlje kot 48 ur. Za njim je Bacicchi poudaril, da gre komunistom za polno priznanje enakopravnosti Slovencev in da je sistematično uveljavljanje osnovne pravice, da se jih imenuje z lastnim imenom, le prvi korak. Pa tudi ta mora biti zares »korak«, se pravi, da ni dovolj, če svetovalci večinskih strank enkrat dvignejo roko in glasujejo za Štokov zakon. Posredovati morajo pri svojih rimskih zaveznikih v vladi, da zakon ne bo zavrnjen. Biti morajo pripravljeni na politični spopad z vlado, če je treba, v imenu deželne avtonomije in pravice, da se v deželni zakonodaji imenujejo Slovenci.

Za zaključek še resnica o kompromisni rešitvi. Uradno gre v zapisnik s Stopperjevim podpisom, toda predložil jo je furlanski avtonomist Di Caporiacco in je naslednja: novi zakon CRES o Slovincih molči, v njem ni niti besedice, pa tudi ne pomišljajne formulacije o »skupnosti«, s posebnimi interesi. Oba zakona, o deželni načrtovanju in Štokov, bosta romala k vladi v Rim. Prvi bo odobren, kar je naravno. Za Štokovega pa se lahko zgodi, da ga bo vlada sprejela in v tem primeru bo avtomatično popravljen tudi zakon o načrtovanju. V nasprotnem primeru pa bo v novi zakon o načrtovanju avtomatično vskočila poniževalna formulacija »skupnost s posebnimi interesi«. Vse je torej odvisno od

vlade, deželna večina pa si, kot Poncij Pilat, umiva roke.

Tudi dr. Štoka ve, da je malo verjetnosti, da bi njegov zakon rimska vlada sprejela, čeprav gre za skromne štiri vrstice. Zato že napoveduje priziv na ustavno sodišče in mednarodno sodišče v Haagu. Očitno je torej, da še sam ne verjame dobri volji svojih zaveznikov v levosredinski koalici-ji. Kljub temu pa jih preko glasila svojega idejnega kroga, »Kraški glas«, hvali in napuša komuniste, ki so se zavzemali za načelno rešitev vprašanja. Naj samo za kronista KG, katerega nismo videli v sejni dvorani, niti za pol minute, omenimo tudi, da je ves prvi del razprave o tem vprašanju stekel ob odsotnosti svetovalca SSL. Je mar bil v zadregi?

Cudi nas kronika v Katoliškem glasu, ki jo je očitno narekoval ali napisal sam dr. Štoka (sejam kronist KG ni prisostvoval) ker je okrnjena, pristranska in neobjektivno zamolčuje niz resnic, vprašanj in stališč, komuniste prikazuje kot edine nasprotnike Štokove pobude (v resnici pa smo glasovali zanjo in zahtevali naj se glasovanje ponovi tudi drugič, z novim zakonom o CRES). Čemu ta slaba vera?

Kaj dokazuje ta zapletena zgodba o Štokovem zakonu? Predvsem to, da se DC in zavezniki še vedno krčevito branijo zakonskega priznanja manjšine. Koncesije pod mizo — da, zakonite pravice — ne! Če bi dosledno izvajali to, kar govorijo, bi tudi te zapletene kronike ne bilo treba. In pomislimo samo, da je šlo za zgolj formalno zadevo, ki v ničemer ne spreminja našega položaja! Slovenski strokovnjak bo tako ali drugače sedel v CRES-u, ostala vprašanja pa so vsekakor zamrznjena.

Kon Son

(S 3. strani)

postopajo z jetniki: »To so strašni ljudje. Nočejo pozdraviti zastave. Odbili so celo, da bi izkazali čast ameriški zastavi«. Omenjeni šef pa ni pojasnil zakaj so med političnimi zaporniki tudi petnajstletne deklice in osemdesetletne starke, zakaj je nekaj jetnikov brez prstov, zakaj so skoraj vse ženske bolne, zakaj so tuberkulozne.

Anderson je komentiral svojo misijo z besedami: »Zares ne vem, ali so bili ti ljudje komunisti, ko so bili ujeti, toda zavedam se, da bodo prav gotovo komunisti, če se bodo vrnili iz Kon Sona«. Anderson je dalje dejal: »Južnovietnamske oblasti še niso odgovorile na težke obtožbe, vendar so ameriški diplomatski krogi v Saigonu potrdili, da so vedeli za »tigrove kletke«. Zapore upravljajo Južnovietnamci, ni pa nobena skrivnost, da je v zaporniški mreži tudi dvanajst Američanov, pet svetovalcev in osem vojakov. Ameriški svetovalci so tudi v ostalih južnovietnamskih zaporih in washingtonska vlada je dala 442.000 dolarjev »pomoči« za nabavo opreme za zapore».

ZAHVALA

Gospa Amalija Čok, učiteljica v pokoju se iskreno zahvaljuje skupini svojih bivših učencev iz leta 1926-27, ki so jo počastili s svojim obiskom in lepim spominskim darilom ter cvetjem.

DELO
glasilo KPI za slovensko
narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Tisk: Tip. Riva - Trst - Ul.
Torrebianca 12